

Practical Issues in Chronic Diseases

บรรณาธิการ ปิติ ทฤษฎีคุณ
ไพยม วงศ์ภูวรักษ์
จิตติมา ตังวงเงิน
อุษณีย์ วนรรम्मณี
อรวรรณ แซ่ติ่ม

บทที่

14

การใช้ยารักษาโรคซึมเศร้า (Pharmacotherapy of Depression)

ถนอมพงษ์ เสถียรรัตนา

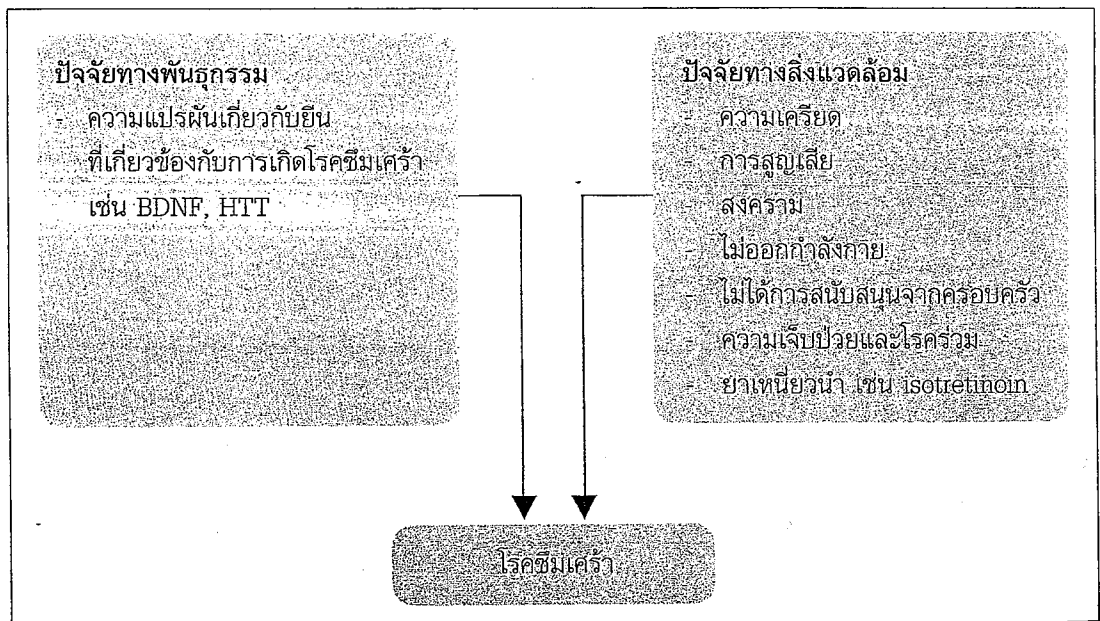
- บทนำ
- สาเหตุของโรคซึมเศร้า
- พยาธิวิทยาและกลไกการเกิดโรค
- อาการแสดงและเกณฑ์การวินิจฉัย
- เป้าหมายการรักษา
- การรักษาโดยการใช้ยา
- เภสัชวิทยาของยาด้านซึมเศร้า
- บทบาทของเภสัชกรในการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า
- สรุป

บทนำ

โรคซึมเศร้า (major depressive disorder) เป็นโรคทางจิตเวชที่พบบ่อยและเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขซึ่งก่อให้เกิดภาวะทุพพลภาพได้ โดยตลอดช่วงอายุขัย (lifetime) สามารถพบโรคซึมเศร้าถึงร้อยละ 16.2 ของประชากรทั้งหมดซึ่งจะพบในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และพบได้ในทุกช่วงอายุ แต่จะพบมากที่สุดในช่วงวัยรุ่นและวัยทำงาน โรคซึมเศร้ามีแนวโน้มการเกิดโรคสูงขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต การรักษาโรคซึมเศร้าอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญยิ่ง การใช้ยาต้านซึมเศร้า (antidepressants) ถือเป็นการรักษาหลักในผู้ป่วยโรคซึมเศร้า โดยการใช้ยาต้านซึมเศร้าให้ได้ประสิทธิผลที่ดีมีข้อควรคำนึงหลายประการที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการรักษาโรคซึมเศร้า และส่งผลให้การรักษาล้มเหลวหรือเกิดอาการไม่พึงประสงค์ที่รุนแรงต่อผู้ป่วยได้ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่เภสัชกรควรมีความรู้และความเข้าใจ บทความนี้จะเน้นถึงการรักษาโรคซึมเศร้าโดยใช้ยา ความรู้พื้นฐานทางเภสัชวิทยาของยาต้านซึมเศร้า และบทบาทของเภสัชกรในการบริหารยาทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า

สาเหตุการเกิดโรคซึมเศร้า

สาเหตุการเกิดโรคซึมเศร้าเชื่อว่ามาจากหลายปัจจัยร่วมกัน (multifactor) โดยเฉพาะเรื่องของพันธุกรรม (genetic factors) และสิ่งแวดล้อม (environmental factors) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดโรคซึมเศร้า⁽¹⁾ (รูปที่ 1) ดังนี้

รูปที่ 1 สาเหตุการเกิดโรคซึมเศร้า (ดัดแปลงจากเอกสารอ้างอิงที่ 1)